

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21Co/72/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8610202597
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 03. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandravá
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8610202597.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Antónie Kandravej a sudcov JUDr. Petra Straku a JUDr. Michala Boroňa v právnej veci žalobkyne: U. R., nar. XX.X.XXXX, bytom G., G. XXX/X, zastúpená I. R., nar. XX.X.XXXX, bytom G., G. XXX/X, za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalobkyne Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, Vážecká 16, 080 05 Prešov, IČO: 42 176 778, zastúpeného advokátom JUDr. Igorom Šafrankom, AK Svidník, Sov. hrdinov 163/66 proti žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia s.r.o., so sídlom Mliekarenská 10, 824 96 Bratislava, IČO: 35 792 752, zastúpený advokátkou JUDr. Andreou Cvikovou, so sídlom Kubániho 16, Bratislava, IČO: 30 796 750, o neplatnosť rozhodcovského rozsudku, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Svidník č. k. 2C 79/2010-260 zo dňa 23.10.2013 jednohlasne takto

rozhodol:

- I. P o t v r d z u j e sa rozsudok vo výroku I.,III., V.
II. Náhrada trov odvolacieho konania sa účastníkom n e p r i z n á v a .

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom Okresný súd Svidník (ďalej len „súd prvého stupňa“) rozhodol cit.:

- „I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyňu sumu 1.160,28 Eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.
II. V prevyšujúcej časti konanie z a s t a v u j e .
III. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť súdny poplatok v sume 169,- Eur na účet Okresného súdu Svidník do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.
IV. Trovy konania žalobkyňu n e p r i z n á v a .
V. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť vedľajšiemu účastníkovi trovy konania v sume 248,47 Eur na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Igora Šafranka, č. ú. XXXXX-XXX/XXXX, VS: XXXXX do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.“

Rozhodnutie odôvodnil cit.: „Vykonaným dokazovaním mal súd za preukázané, že dňa 14.4.2005 uzavrela žalobkyňa so žalovaným úverovú zmluvu o revolvingovom úvere č. 8000003935, podľa ktorej žalovaný poskytol žalobkyňu úver vo výške 41.057,- Sk (1.362,84 Eur) so zmluvnou odmenou za poskytnutie úveru vo výške 34.975,- Sk (1.160,96 Eur) a revolving vo výške 26.865,- Sk (891,75 Eur) so zmluvou odmenou za poskytnutie revolvingu vo výške 23.823,- Sk (790,78 Eur). V deň úveru si žalovaný inkasuje pomerne značnú časť a to pri poskytnutej sume úveru 1.362,84 Eur až 1.160,96 Eur a pri revolvingu 891,75 Eur až 790,78 Eur. Z fakticky poskytnutého úveru 1.362,84 Eur žalovaný inkasuje

v zápätí už prvý deň 85 % a pri nasledovnom revolvingu 88 %. Uvedené sumy, ktorým korešpondujú tieto percentuálne body predstavujú podľa žiadosti „zmluvnú odmenu za poskytnutie úveru“. Ak ide o zmluvnú odmenu, potom odmena, resp. odplata za úver v rozsahu 85 %, resp. 88 % zjavne vybočuje z rámca akéhokoľvek úverovania, ktoré by bolo akceptovateľné z hľadiska dobrých mravov a niet dôvod na iné, ako úžerné označenie takýchto úkonov.

Pri peňažných pôžičkách sa medzi účastníkmi uzatvára aj dohoda o výške úrokov, ktoré predstavujú odmenu za užívanie požičanej sumy. V predmetnej veci v zmluve uzavretej medzi žalobkyňou a žalovaným dňa 14.4.2005 nie je uvedený úrok, ale zmluvná odmena za poskytnutie úveru, ktorá v percentuálnom vyjadrení predstavuje 85 %, resp. 88 %.

Občiansky zákonník ani iné právne predpisy výslovne nestanovia, do akej výšky je možné pri peňažnej pôžičke dojednať úroky. Z tejto skutočnosti však nemožno vyvodzovať, že by výška úrokov závisela len od dohody účastníkov zmluvy, nakoľko i tu platí ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nemôže byť v rozpore s dobrými mravmi.

Dobrymi mravmi v občianskoprávných vzťahoch sa v súdnej praxi rozumie súbor spoločenských, kultúrnych a mravných pravidiel správania, ktorý je v súlade so všeobecne uznávanými vzťahmi medzi ľuďmi a mravnými princípmi spoločenského zriadenia, a ktorý v historickom vývoji osvedčil istú nemennosť vystihujúcu podstatné historické tendencie, ktoré sú zdieľané rozhodujúcou časťou spoločnosti a majú povahu základných noriem.

Neprimerane vysoké úroky dojednané pri peňažnej pôžičke sú všeobecne považované za odporujúce uznávaným pravidlám správania a vzájomným vzťahom medzi ľuďmi a mravným princípom spoločenského poriadku, a teda sú v rozpore s dobrými mravmi. Požiadavka na neprimerané zmluvné úroky môže za istých okolností v sebe obsahovať i skutkovú podstatu trestného činu úžery, kedy dohoda o neprimeraných úrokoch je neplatná pre rozpor so zákonom, alebo v iných prípadoch pre rozpor s dobrými mravmi. Neprimeranou, a preto odporujúcou dobrým mravom je taká výška úrokov dojednaná, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednania obvyklú, určenú najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám uplatňovanými bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek.

Vykonaným dokazovaním súd zistil, že úroková miera dohodnutá medzi účastníkmi konania v spotrebiteľskom úvere dňa 14.4.2005 podstatne prevyšuje obvyklú úrokovú mieru, a preto je takéto dojednanie neplatné pre rozpor s dobrými mravmi podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Poskytnutý úver je teda z uvedených dôvodov bezúročný.

Žalovaná na základe zmluvy zo dňa 14.4.2005, na základe ktorej jej boli poskytnuté finančné prostriedky v celkovej výške 2.204,80 Eur zaplatila jednotlivými splátkami celkom sumu 3.365,08 Eur. Na strane žalovaného tak vzniklo bezdôvodné obohatenie vo výške 1.160,28 Eur, na zaplatenie ktorého bol žalovaný zaviazaný.

Pri posudzovaní námietky premlčania, ktorú vzniesol žalovaný, súd aplikoval ustanovenie § 107 ods. 1 a ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu, a kto sa na jeho úkor obohatil. Najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie za 10 rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

Z výpisu obchodného registra súd zistil, že žalovaný v rámci povoleného predmetu činnosti poskytuje úvery z vlastných zdrojov. Vzhľadom na uvedenú skutočnosť je žalovaný povinný pri vykonávaní uvedenej činnosti postupovať s náležitou odbornou starostlivosťou pri dodržaní všeobecne záväzných právnych noriem a v súlade s dobrými mravmi.

Podľa názoru súdu, objektívna premlčacia doba je v danom prípade 10 ročná, pretože bezdôvodné obohatenie žalovaného považuje súd za úmyselné. Ak žalovaný použil nekalú obchodnú prax a neumožnil prostredníctvom ročnej úrokovej sadzby porovnať žalobkyni výhodnosť úveru na trhu oproti iným produktom, ak žalovaný použil neprijateľné podmienky, o ktorých Európska komisia tvrdí, že by sotva uverila, keby ich niekto bol schopný považovať za platné, a ak neodporujú

zákonu, tak „musia byť neprijateľné“, ak žalovaný použil nekalú praktiku a neobhájiteľne skryl neprimerane vysokú až úžernú cenu úveru do poplatku, súd považuje tvrdenie žalovaného, že sa nedopustil úmyselného konania za nepresvedčivé. Tieto praktiky a konanie v rozpore s dobrými mravmi si ťažko možno predstaviť len v rovine nedbanlivostnej. Aj keď by súd pripustil, že žalovaný nechcel dojednať zmluvu so žalobkyňou v snahe získať prospech, ťažko možno uveriť, že nevedel, čo môže spôsobiť takýmto konaním a pre prípad, že sa tak stane, že s tým nebol uzročený. Najmenej nepriamy úmysel získať majetkový prospech opísanými praktikami je na strane žalovaného zrejímavý. Preto súd neuznáva obranu žalovaného, že nárok je premlčaný, keďže objektívna desaťročná lehota od poskytnutia úveru neuplynula. Vzhľadom na to, že žalobkyňa sa o bezdôvodnom obohatení dozvedela až v priebehu roka 2010 v súvislosti s uverejnením rozhodnutí týkajúcich sa žalovaného na stránke MS SR, žaloba je podaná aj v rámci dvojročnej subjektívnej doby. Súd preto nevyhovel námietke premlčania, objektívnu desať ročnú lehodu ako aj subjektívnu dvojročnú lehodu považoval za zachovanú a žalobu podanú v čas.

Z uvedených dôvodov súd žalobe žalobkyne vyhovel a rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.“

O trovách konania súd prvého stupňa rozhodol podľa § 142 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“).

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný namietajúc nesprávne právne posúdenie ohľadom rozporu úrokovej sadzby s dobrými mravmi. Namietal i nesprávne právne posúdenie vznesenej námietky premlčania, pokiaľ ide o subjektívnu i objektívnu lehodu. Mal za to, že vedľajší účastník v konaní úspech ani neúspech nemal, preto mu náhrada trov konania nemala byť priznaná. Ním vynaložené trovy považoval za neúčelné.

Krajský súd v Prešove (ďalej len odvolací súd) preskúmal rozsudok v napadnutom výroku I., III. a IV., ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 212 O.s.p. a zistil, že rozsudok je správny. O odvolaní bolo rozhodnuté postupom podľa ust. § 214 ods. 2 O.s.p. v spojení s ust. § 156 ods. 3 O.s.p., pričom miesto a čas vyhlásenia rozhodnutia boli oznámené na úradnej tabuli súdu najmenej päť dní pred vyhlásením.

Podľa § 39 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Podľa § 107 ods. 1, 2 OZ právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil. Najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

Odvolateľ tvrdí, že napadnutý rozsudok prvostupňového súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Súčasťou bežného hospodárskeho života je poskytovanie úverov zo strany podnikateľov pre spotrebiteľov. Ide o jednu z mnohých možností postavenia spotrebiteľa na trhu. Dňa 14.5.2005 uzavreli žalobkyňa a žalovaný úverovú zmluvu revolvingovom úvere.

O tom, že ide o spotrebiteľskú zmluvu, a to zmluvu o spotrebiteľskom úvere by nemali byť žiadne pochybnosti (§23a zákona č. 634/1992 Z.z. o ochrane spotrebiteľa (ďalej len „ZoOS“) v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy o revolvingovom úvere, cit.: „Typovou zmluvou sa podľa tohto zákona rozumie zmluva, ktorá sa má uzavrieť vo viacerých prípadoch, ak je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje.“).

Žalobkyňa vystupovala v právnom vzťahu ako fyzická osoba, ktorá nakupuje výrobky alebo používa služby pre priamu osobnú spotrebu fyzických osôb, najmä pre seba a pre príslušníkov svojej domácnosti, t.j. ako spotrebiteľ. Naopak žalovaný ako predávajúci, podnikateľ, ktorý spotrebiteľovi predáva výrobky alebo poskytuje služby (§ 2 ods. 1, 2 ZoOS).

V danom prípade zmluva o spotrebiteľskom úvere uzavretá medzi účastníkmi neobsahuje údaj o úrokoch, ale len údaj o výške mesačnej splátky vo výške 2112,-Sk (čl. 40). Dohodnutá výška mesačnej splátky predstavovala nielen splátku istiny, ale i úroku, ktorú v zmluve absentuje. Zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahuje údaj o mesačnej splátke, zmluvnej odmene a ročnej percentuálnej miery nákladov.

Účelom právnej úpravy je bez akýchkoľvek pochybností aj poskytnutie ochrany spotrebiteľovi. Ten má totiž právo byť informovaný o výške úrokov z úveru a poplatkoch. Žalovaný ako dodávateľ má preto zákonnú povinnosť v zmluve o spotrebiteľskom úvere uviesť údaj o výške úrokov a poplatkov. A to priamo v zmluve so sankciou straty práva na úroky a poplatky v zmluve neuvedené (§4 ods.5 zákona o spotrebiteľských úveroch).

Odvolačný súd sa stotožňuje s konštatovaním prvostupňového súdu, že úverová zmluva neupravuje údaj o úroku.

Zmluvná odmena pri poskytnutí úveru je nepochybne vo výške odporujúcej dobrým mravom. Opätovne odvolací súd pripomína vyslovený názor v predmetnej právnej veci, od ktorého odvolacie námietky neboli spôsobilé privodiť odklon cit.: „Úver je odplatný právny úkon. Ekonomickým cieľom finančného úveru (causa) je poskytnutie peňažných prostriedkov spravidla za odplatu (úroky) na určitú dobu za účelom ich ekonomického využitia podľa predstáv dlžníka alebo aj na dohodnutý účel. V tomto duchu postráda akúkoľvek logiku úverovanie, podľa ktorého podstatnú časť úveru inkasuje veriteľ už v deň poskytnutia úveru. Z fakticky poskytnutého úveru 891,75 Eur žalovaný inkasuje vzápätí už v prvý deň 85% a pri nasledovnom revolvingu 88%. Uvedené sumy, ktorým korešpondujú tieto percentuálne body predstavujú podľa Žiadosti „Zmluvnú odmenu za poskytnutie úveru“. Ak ide o zmluvnú odmenu, potom odmena, resp. odplata za úver v rozsahu 85%, resp. 88% zjavne vybočuje z rámca akéhokoľvek úverovania, ktoré by bolo akceptovateľné z hľadiska dobrých mravov a niet dôvod na iné, ako úžerné označenie takýchto úrokov (porov. rozhodnutie NS SR 5Cdo 26/11 o neplatnosti 48% úrokov pre rozpor s dobrými mravmi. Hmotnoprávny základ pre takýto záver dáva ustanovenie § 39 OZ, podľa ktorého „Neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.“

Ak od spotrebiteľa (žalobkyne) v dôsledku absencie dohody o úrokoch nemôže veriteľ požadovať úrok vo forme zmluvnej odmeny, vznikol žalobkyni nárok na zaplatenie plnenia, ktoré žalovaný nadobudol bez právneho dôvodu. Bez právneho dôvodu preto žalovaný nadobudol rozdiel medzi zo strany žalobkyne zaplatenou sumou za poskytnutý úver vrátane úrokov a všetkých poplatkov, t.j. 3365,08 Eur a skutočne poskytnutými peňažnými prostriedkami, t.j. 2204,80 Eur. Rozdiel predstavuje sumu 1160,28 Eur. Žalobkyňa si žalobou uplatnila vydanie bezdôvodného obohatenie vo výške 1160,28 Eur.

Čo sa týka vznesenej námietky premlčania odvolací súd poznamenáva, že žalovaný ako osoba podnikajúca na finančnom trhu má odbornú prevahu nad spotrebiteľom, ktorému poskytuje svoje služby, a preto možno od neho očakávať, že vo vzťahu k nemu sa bude správať poctivo. V predmete činnosti má okrem iného i poskytovanie úverov a pôžičiek nebankovým spôsobom, teda jeho povinnosťou bolo poznať a dodržiavať právne predpisy vzťahujúce sa na poskytovanie úverov.

Odvolačný súd, pokiaľ ide o včasnosť podania žaloby poukazuje aj na formu zavinenia vzniku bezdôvodného obohatenia, ktorá priamo súvisí s otázkou premlčania.

V tejto súvislosti je právne významné to, že rešpektovanie princípu „ignorantia iuris non excusat“ (neznalosť zákona neospravedlňuje) v spotrebiteľských právnych vzťahoch zo strany dodávateľa (poskytovateľa, podnikateľa) treba vyžadovať v najvyššej možnej miere (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 16. januára 2013, sp. zn. 6 M Cdo 9/2012).

Je dôvodné preto predpokladať, že žalovaný minimálne vedel, že neuvedením výšky úrokov z úveru a poplatkov priamo v zmluve o spotrebiteľskom úvere nastane zákonom predpokladaná sankcia, t.j. že

veriteľ (žalovaný) nebude môcť od dlžníka (žalobkyne) žiadať úrok z úveru a ani iné poplatky, a pre prípad, že to tak urobí, bol s uvedenou zákonnou sankciou uzrozumený (dolus indirectus, tzv. nepriamy úmysel). Jeho konanie preto nemožno hodnotiť inak ako konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu, minimálne s nepriamym úmyslom získať majetkový prospech. V zmysle ust. § 107 ods. 2 OZ (porov. rozsudok Krajského súdu v Prešove z 12. decembra 2011, sp. zn. 7Co/84/2011, tiež rozsudok Krajského súdu v Prešove z 21.1.2013, sp. zn. 2Co 9/2012). Zákonodarca pri úmyselnom bezdôvodnom obohatení počíta s desaťročnou objektívnou premlčacou dobou, ktorá sa počíta odo dňa, keď k nemu došlo (§ 107 ods. 2 OZ).

Zmluva o spotrebiteľskom úvere bola uzavretá dňa 14.4.2005. Zmena petitu žaloby o vydanie bezdôvodného obohatenia bola pripustené uznesením vyhlásenom na pojednávaní dňa 5.10.2011. Z uvedeného vyplýva, že desaťročná premlčacia doba neuplynula ani od uzavretia zmluvy o spotrebiteľskom úvere. O to viac je odôvodnený záver, že desaťročná premlčacia doba nemohla uplynúť odo dňa, kedy sa žalovaný voči žalobkyni bezdôvodne obohatil, t.j. od okamihu, kedy prijal od žalobkyni plnenie prevyšujúce sumu skutočne čerpaného úveru.

Žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia žalobkyňa podala i v rámci dvojročnej subjektívnej premlčacej doby, pretože sa o bezdôvodnom obohatení dozvedela oboznámením sa s judikatúrou súdov zverejnených na stránke Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky a následne došlo k podaniu predmetnej žaloby.

Vo vzťahu k trovám konania odvolací súd poznamenáva, že z povahy a účelu vedľajšieho účastníctva, ktorým je všeobecne podpora niektorého z účastníkov konania, a zo zákonného pravidla, že vedľajší účastník má zásadne rovnaké procesné práva a povinnosti ako iný účastník konania (§ 93 ods. 3 O.s.p.), vyplýva, že vedľajší účastník nesie rovnaké procesné dôsledky úspechu v konaní, ako účastník ním podporovaný. Aktivity vedľajšieho účastníka evidentne súvisia s ochranou spotrebiteľa a jeho obrana bola v predmetnom konaní úspešná.

Zákonodarca v § 137 O.s.p. explicitne u právnických osôb zaoberajúcich sa kolektívnou ochranou práv zvýraznil v rámci indikatívneho výpočtu trov konania aj výdavky takejto osoby. Z dôvodovej správy „Navrhovaná právna úprava bude dopadať aj na ďalšie právnické osoby, ktoré sú v súlade s právnymi aktmi Európskej únie aktívne legitimované na kolektívnu ochranu zákonom chránených záujmov, napr. vo sfére ochrany pred diskrimináciou, alebo vo sfére kolektívnej ochrany práv spotrebiteľa. V týchto prípadoch budú osobitnými predpismi napr. zákon č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon), zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a zákon č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní. Navrhovaná právna úprava bude predstavovať aj výrazný príspevok ku kolektívnej ochrane práv osôb“. Niet dôvodu na výnimku ani v prípade vedľajšieho účastníka. Nárok na náhradu trov konania vedľajšiemu účastníkovi preto voči neúspešnému žalovanému vznikol.

Na základe uvedeného odvolací súd napadnutý rozsudok vo výroku I., III. a IV. ako správny potvrdil v zmysle § 219 ods. 1 O.s.p.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol s poukazom na ust. § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s ust. § 142 ods. 1 O.s.p. Úspešná žalobkyňa nežiadala priznať náhradu trov odvolacieho konania, vedľajšiemu účastníkovi na strane žalobkyne žiadne preukázateľné trovy odvolacieho konania nevznikli a neúspešný žalovaný nemá právo na ich náhradu.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.